

MAGYAR KÉMİKUSOK LAPJA

HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXXVI. évf., 3. szám, 2021. március

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, RITZ FERENC,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
ANTUS SÁNDOR, BLACS PÉTER,
BUZÁS ILONA, HANCSÓK JENŐ,
JANÁKY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
ifj. SZÁNTAY CSABA, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883
Fax: 36-1-201-8056
E-mail: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA
Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.
Nyomás: Europrinting Kft.
Felelős vezető: ENDZSEL ERNŐ
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjelöléssel
Előfizetési díj egy évre 10200 Ft
Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyany Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális és archivált számaink honlapunkon
(mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541
HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)
HU ISSN 1588-1199 (online)
DOI: 10.24364/MKL.2021.03

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archivuma (EPA) archiválja

Évente egy alkalommal kapok felkérést arra, hogy a Magyar Kémikusok Lapjába beköszöntőt írjak. Ebben ritkán szoktam az adott szám cikkeit ajánlani; talán nem okoz csalódást, ha ezt most sem teszem. Ehelyett szakmai közéleti kérdésekről szeretnék írni. Érdekes módon ez most Kiss Tamás felelős szerkesztő februári beköszöntőjének folytatása lesz.

Kiss Tamás írt Karikó Katalinról, aki nem önszántából hagyta ott 1985-ben a Szegedi Biológiai Kutatóközpontot, s már ott elkezdett, külföldön folytatott tudományos munkája nagyon fontos volt a koronavírus elleni Pfizer–BioNTech- és Moderna-vakcina fejlesztésében. Felelős szerkesztőnek ennek kapcsán így tette fel a kérdést: vajon egy magyar kutatónak időben el kell hagynia hazánkat ahhoz, hogy esélyes legyen a Nobel-díjra? Nekem inkább Moldova György sommás

megállapítása jutott eszembe erről: Magyarországon időnként Stradivari-hegedűkkel szoktak befűteni. A februári beköszöntő véglegesítése után érkezett a hír, hogy Karikó Katalint Szeged város díszpolgárának, a Szegedi Tudományegyetem pedig díszdoktorának választotta. Noha a kutatónőnek lenne oka arra, hogy ne érezze magát teljesen boldognak ezektől a kitüntetésekől, ezt mégsem érezteti senkivel.

A másik ügy, amelyről Kiss Tamás írt februárban, a nagy vidéki tudományegyetemek fenntartóváltása. Aki nem zárkózik el teljesen a napisajtótól, az elkerülni sem tudta ezt a témát januárban. Nyilván mindenki értesült arról is, hogy Debrecenben és Szegeden elég súlyos és néha személyessé váló, a sajtóban is alaposan megszéllőztetett konfliktusokat okozott az ügy. Én a Pécsi Tudományegyetemen dolgozom: itt is volt komoly egyet nem értés a fenntartóváltás kérdésében, mégis sokkal békésebb mederben zajlottak a dolgok, mint a másik két egyetemen. Nem akarom ennek az okát hosszasan boncolgatni, de azt azért leírom, hogy milyen események után hozta a pécsi szenátus ugyanazt a döntést, mint a debreceni és a szegedi. Hallgatói kezdeményezésre két online plénumot is szerveztek egy hét különbséggel, az első maga a rektor mondta el, amit tudott, és kérdésekre is válaszolt. Az első plénumon a résztvevők száma meghaladta a 900-at, s mindkét esemény szavazással zárult. A Természettudományi Kar minden dolgozója titkos szavazással mondhatott véleményt a fenntartóváltásról (kétszer is). A második előtt volt egy online dolgozói fórum, ahol a rektor és a dékán válaszolt a kérdésekre, amelyeket nem kellett előre leadni. A Bölcsészstudományi Kar és az Általános Orvostudományi Kar a munkatársai számára nyilvánossá tette saját Kari Tanácsának azt az ülését, ahol az ügyet tárgyalták. Végül a szenátus nyilvános, az interneten mindenki (nem csak az egyetem polgárai!) számára élőben követhető ülésen hozott döntést a kezdeményezésről, ahol a fenntartóváltás támogatását a szavazatok kétharmados többségéhez kötötték.

A mai magyar világban talán nem árt néha példát mutatni arra, hogy korábbi sérelmeken túl lehet lépni, és súlyosan ellentmondásos kérdésekről is tudunk kulturáltan beszélgetni.

Pécs, 2021. március

Lente Gábor
Lente Gábor

TARTALOM

VÉDEKEZÉS A COVID-19 ELLEN

Duda Ernő: Milyen védőoltásokkal szabadulhatunk meg a SARS-CoV-2 vírus okozta járványtól? **66**

Keserő György Miklós: Vírusellenes kezelési lehetőségek Covid-19 fertőzésben **71**

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Zádori Antal: Oldatok melegítése a cukoriparban **74**

HAZAI KUTATÓMŰHELYEK BEMUTAKOZÁSA

Dormán György: A kombinatorikus kémia tündöklése, hanyatlása és újjászületése. Hatása a modern gyógyszerkutatásra. I. **76**

JUBILEUM: AZ MKL 75. ÉVFOLYAMA

Mátyus Péter: Feladatunk a kémia társadalmi megbecsülésének helyreállítása (2006) **83**

Buzás Ilona: Egyesületünk feladatai **84**

KITEKINTÉS

Csupor Dezső: Ködpiszkaló. Védőoltás, nem fagyálló! **85**

Egy „újonc” idegméreg **86**

Kutasi Csaba: Védekezés a háziorpatka ellen, funkcionális textíliákkal is **88**

VEGYIPAR ÉS KÉMIATÖRTÉNET

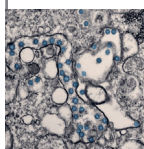
Tömpe Péter: Parlagh Gyula emlékére **91**

Sohár Pál: Emlékmorzsák Kajtár Márton barátommal közös bonni tanulmány-utunkról **92**

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata **94**

A HÓNAP HÍREI

96

Címlapunkon:
Az első amerikai
Covid-19 fertőzöttből
vett minta
transzmissziós
elektronmikroszkópos
felvétele.
A képen a kör alakú
vírusrészek kék
színűek (CDC)